
RAPPORT NATURVÄRDE SINVENTERING LUCERNA

VÄSTERVIKS KOMMUN

Detaljplan Lucerna

UPPDRAGSNUMMER 30019921

**NATURVÄRDE SINVENTERING LUCERNA AVLOPPSRENINGSVÄRK, DETALJPLAN, VÄSTERVIKS
KOMMUN, KALMAR LÄN 2021**

RAPPORT

2021-08-24

KARLSKRONA

ANNA MAGNUSSON

Sweco Sweden AB

Anneli Nilsson

Sammanfattning

Sweco har fått i uppdrag av Västerviks kommun att ta fram en detaljplan som syftar till att pröva möjligheterna av att utöka anläggningen för Lucerna reningsverk.

Den här naturvärdesinventeringen är gjord i syfte att avgränsa områden som är av betydelse för biologisk mångfald och kommer att ligga till grund för fortsatt arbete.

Naturvärdesinventeringen är gjord på fältnivå med detaljeringsgrad detalj, och med inventeringstilläggen: naturvärdesklass 4, detaljerad redovisning av särskilt skyddsvärda träd i kulturmiljöer, detaljerad redovisning av naturvårdsarter och detaljerad redovisning av invasiva arter.

Inventeringsområdet består av antingen ekskog och bergshällar med höga naturvärden, eller avloppsriingsverk med obetydligt naturvärde. Området är starkt kuperat och det förekommer gamla, grova jätteekar som är habitat för bland annat läderbagge. De östra delarna av skogen är nyckelbiotop enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering, och det är också här det förekommer läderbaggehabitat. Hela skogsområdet bedöms ha högt naturvärde då det förekommer flera ersättningsträd i de västra delarna.

Det förekommer allmänt med värdeelement som stenblock, bergsbranter, småvatten och död ved i olika stadier av nedbrytning i skogen. Näringsrik ekskog förekommer i svackorna, som blir näringsfattigare uppåt berget och som övergår i öppna bergshällar högst upp. På bergshällarna växer bland annat kärleksört som är en viktig värdväxt för apollofjäril. Fjärilens huvudsakliga habitatkrav bedöms dock ligga utanför inventeringsområdet.

Läderbaggen är skyddad enligt 4 § artskyddsförordningen, upptagen som en prioriterad art i art- och habitatdirektivet, rödlistad som sårbar (VU) och det finns ett åtgärdsprogram framtaget för att bevara arten. Fem av ekarna bedöms utgöra lämplig livsmiljö för läderbaggen. Skydd enligt 4 § artskyddsförordningen innebär att både läderbaggen och dess habitat är skyddade. Dessa fem ekar får således inte påverkas på ett sådant sätt att de förlorar sin lämplighet som livsmiljö för läderbagge. Om det inte går undvika negativ påverkan på någon av de fem ekarna kommer en ansökan om dispens från artskyddet behöva sökas. Med hänsyn till att skinnbagge är en prioriterad art enligt art- och habitatdirektivet, rödlistad som sårbar och naturvårdsverket dessutom tagit fram ett åtgärdsprogram för arten är sannolikheten att dispensen beviljas förhållandevis liten. Projekteringen av den utökade anläggningen bör därför undvika påverkan på ekskogen i allmänhet och livsmiljöerna för läderbagge i synnerhet.

Genom att bevara skogsmiljön och de grova träden minskar man även negativ påverkan på andra djur och växter. Om projektet trots detta leder till avverkning av skog bör detta göras utanför fåglarnas häckningsäsong. Den kvarvarande skogen bör skötas enligt den skötselplan som finns för området.

På ett litet område i skogen är marken påverkad och det saknas äldre träd, området bedöms ha visst naturvärde.

De södra delarna av inventeringsområdet är starkt påverkade av de verksamheter som förekommer, och de bedöms därför ha obetydligt naturvärde.

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Bakgrund och syfte	1
2	Metod	2
2.1	Tidpunkt och ansvarig personal	2
2.2	Definitioner av särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet	3
2.3	Definitioner av naturvårdsarter	3
2.4	Definition av invasiva arter	5
2.5	GIS och fältdata	6
2.6	Osäkerhet	7
3	Resultat	8
3.1	Inventeringsområdet och omgivande landskap	8
3.2	Resultat av förstudien	12
3.3	Resultat av fältstudien	13
3.3.1	Naturvärdesobjekt	14
3.3.2	Särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet	15
3.3.3	Rödlistade och fridlysta naturvårdsarter	16
3.3.4	Invasiva arter	17
4	Rekommendationer	18
5	Källor	19
5.1	GIS-underlag	19
5.2	Litteratur	19

Bilagor

Bilaga 1 Objektskatalog

Bilaga 2 Trädlista

Bilaga 3 Artlista

1 Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

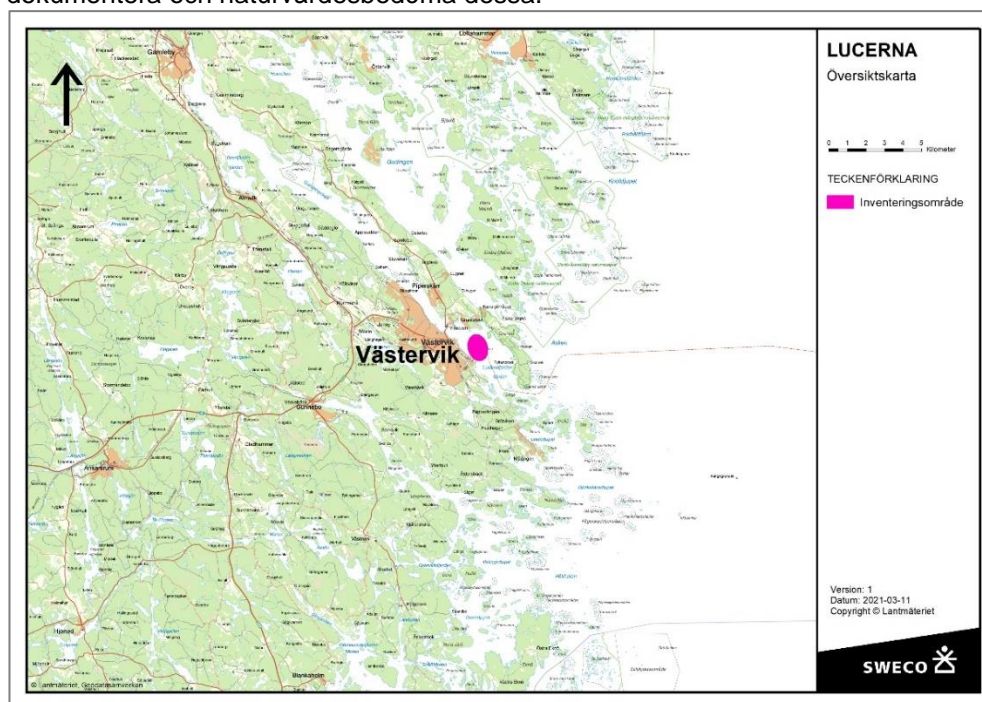
Uppdraget omfattar framtagande av detaljplan för Lucerna reningsverk. Syftet med detaljplanen är att pröva möjligheten till en utökning i anslutning till befintlig anläggning.

Den planerade utbyggnationen önskar följande användning:

- Utökad area på huvudbyggnad för personal- och kontorsutrymmen.
- Utökning av tomtytan för tillskapande av parkeringsmöjligheter och ny tillfart/infartsväg.
- Tillskapande av körväg som möjliggör att genomfart av biltrafik säkerställs ur ett miljö- och arbetsmiljöperspektiv.
- Utökning av tillräcklig tomtyta för utbyggnad och säkerställande av reningsprocessen inför nuvarande och framtida myndighetskrav.

Den här naturvärdesinventeringen görs som ett underlag för fortsatt arbete med detaljplanen.

Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av positiv betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och naturvärdesbedöma dessa.

Figur 1. Översiktskarta

Figur 2. Karta över förstudieområdet.

2 Metod

Inventeringen har genomförts enligt Svensk Standard SS 199000:2014 *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning* med tillhörande Teknisk rapport (SIS-TR 199001:2014).

Naturvärdesinventeringen är på nivå, fältinventering med detaljeringsgraden detalj. Detaljeringsgraden innebär att minsta obligatoriska karteringsenhet är 10 m²:

Till inventeringen tillkommer tilläggen:

- Naturvärdesklass 4
- Detaljerad redovisning av särskilt skyddsvärda träd i kulturmiljöer
- Detaljerad redovisning av naturvårdsarter och invasiva arter.
- Detaljerad redovisning av invasiva arter

2.1 Tidpunkt och ansvarig personal

- Ansvarig för rapport och naturvärdesbedömningarna är Anneli Nilsson, Sweco.
- Inmätningen av särskilt skyddsvärda träd utfördes 11 maj 2021. Ansvarig för bedömningen är Anneli Nilsson Sweco, och ansvarig mättekniker är Torbjörn Karlsson, Västerviks kommun.
- Naturvärdesinventeringen utfördes den 10 juni 2020 av Anneli Nilsson och Nike Händel, Sweco.

2(20)

RAPPORT NATURVÄRDESINVENTERING LUCERNA
2021-08-24
RAPPORT
DETALJPLAN LUCERNA

- Ansvarig för teknikgranskningen är Ruaridh Hägglund

2.2 Definitioner av särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet

Särskilt skyddsvärda träd, definieras enligt Naturvårdsverkets rapport 5411-Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet, se tabell 1. Det är träd som är särskilt viktiga att bevara eftersom de är habitat för en lång rad andra organismer och en del av vårt natur- och kulturhistoriska arv.

Om en åtgärd kring ett särskilt skyddsvärt träd väsentligt kan ändra naturmiljön ska den som planerar att utföra åtgärden lämna in en anmälan för samråd, enligt 12 kap 6 § miljöbalken. Hela trädet inkluderas av krav på samråd, inklusive grenar och rötter.

Tabell 1. Olika typer av särskilt skyddsvärda träd i kulturmiljölandskapet.

<p>Jätteträd</p> <p>Träd med en diameter som är över en meter i brösthöjd.</p>
<p>Gamla träd</p> <p>Gran, tall, ek och bok som är över 200 år gamla och övriga trädslag som är över 140 år gamla.</p>
<p>Grova hålträd</p> <p>Träd som är grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd och som har en hålighet i huvudstammen.</p>

2.3 Definitioner av naturvårdsarter

Naturvårdsarter omfattar arter som indikerar att ett område har högt naturvärde och arter som i sig själva är av särskild betydelse för den biologiska mångfalden, se tabell 2.

Hotade arter och rödlistade arter ingår bland naturvårdsarterna och tillmäts större betydelse än övriga naturvårdsarter i bedömningen av objektets naturvärde.

Nyckelarter ingår inte bland naturvårdsarter enligt svensk standard, SS 199000:2014. Nyckelarter är arter vars förekomst på ett avgörande sätt påverkar förutsättningarna för den biologiska mångfalden och de bidrar i stället till objektets biotopvärde.

Tabell 2. Olika typer av naturvårdsarter.

Skyddade och fridlysta arter

Fridlysning är till för att skydda den biologiska mångfalden genom att bevara arter och deras livsmiljöer. Fridlysningen regleras i artskyddsförordningen (2007:845) 4–15 §.

Alla vilda fågelarter i Sverige är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen. Alla fågelarter omfattas formellt av skydd, men följande fågelarter ska prioriteras:

- Rödlistade arter
- Arter som är markerade med B i artskyddsförordningens bilaga 1
- Arter som minskat med 50% eller mer under åren 1975–2005 enligt svensk häckfågeltaxering.

Rödlistade arter

En nationell rödlista är en sammanställning av arters status (utdöenderisk) inom ett lands gränser. Arterna delas in i följande kategorier:

- Akut hotad (CR)
- Starkt hotad (EN)
- Sårbar (VU)
- Nära hotad (NT)

Rödlistade arter tillmäts större betydelse än andra naturvårdsarter i bedömningen av objektets naturvärde.

Hotade arter

De arter som är hotade har rödlistats i någon av kategorierna:

- Akut hotad (CR)
- Starkt hotad (EN)
- Sårbar (VU)

Förekomsten av hotade arter tillmäts ännu större betydelse än andra naturvårdsarter i bedömningen av objektets naturvärde.

Signalarter

Olika typer av signalarter används för att indikera olika typer av skyddsvärda naturmiljöer. Signalarter finns framtagna för värdefulla miljöer av bland annat Skogsstyrelsens för nyckelbiotopsinventeringen, Jordbruksverkets för ängs- och betesmarksinventering samt Trafikverkets för inventering av artrika vägkanter.

Typiska arter

Typiska arter är arter som visar på gynnsam bevarandestatus hos den aktuella Natura 2000-naturtypen. De definieras enligt EU:s art- och habitatdirektiv.

Ansvarsarter

Ansvarsarter är arter som har en betydande del av sin totala population inom ett begränsat geografiskt område i Sverige eller regionen.

2.4 Definition av invasiva arter

Invasiva arter är introducerade arter som har kommit ut i naturen där de sprider sig okontrollerat på bekostnad av inhemska arter. Invasiva arter saknar naturliga fiender, sprider sig snabbt och påverkar miljön så att inhemska arter inte längre trivs. Förekomst av invasiva arter leder nästan alltid till en minskad biologisk mångfald.

Hantering av invasiva arter regleras i EU-förordning 1143/2014 samt i förordningen om invasiva arter (SFS 2018:1939). Lagstiftningen av invasiva arter uppdateras dock inte i samma takt som invasiva arterna etablerar sig i landet. Därför har Naturvårdsverket och Trafikverket utarbetat artlistor på de invasiva arter som finns i landet och som bör bekämpas för att de inte ska orsaka större problem i framtiden, se tabell 4.

ArtDatabanken har på uppdrag av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten tagit fram en risklista över främmande arter. Här bedöms arterna enligt sin ekologiska effekt och spridningsförmåga.

I den här inventeringen definieras invasiva arter som arter som förekommer i EU-förordning och förordningen om invasiva arter eller som har ansetts vara invasiva arter enligt Naturvårdsverkets bedömning är invasiva arter men som inte har tagits med i lagstiftningen ännu.

Tabell 3. Olika typer av invasiva arter.

<p>Invasiva arter enligt lag</p> <p>Enligt EU-förordning 1143/2014 är det straffbart att importera, sälja, odla, föda upp, transportera, använda och byta de arter som listas i förordningen. Likaså är det straffbart att släppa ut arterna i naturen och att hålla levande exemplar av dem. Undantaget från transportförbudet är om invasiva växter transporteras till en anläggning för destruktion. Reglerna för de arter som listas i EU-förordningen regleras i förordningen om invasiva arter, SFS 2018:1939.</p> <p>Invasiva arter enligt Trafikverket</p> <p>Trafikverkets har förbundit sig att bekämpa och inte sprida invasiva arter. Trafikverkets reglering finns i 2015:0469. Arterna delas upp i två kategorier där:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kategori A, orsakar alltid stora problem och sprider sig snabbt, är svåra att bekämpa och medför alltid negativa effekter för biologisk mångfald. • Kategori B, orsakar ibland lokala problem och kan sprida sig snabbt och orsakar oftast negativa effekter på biologisk mångfald. <p>Invasiva arter enligt Naturvårdsverket</p> <p>Naturvårdsverket övervakar spridningen av arter som ännu inte finns på EU:s lista, men som ändå skapar stora problem i Sverige.</p> <p>ArtDatabankens risklista</p> <p>ArtDatabankens risklista omfattar ett tusental arter. Den har upprättats med en metod som bygger på en arts ekologiska effekt och invasionspotential. Arterna delas in i fem olika klasser beroende på hur stor skada de orsakar på det lokala ekosystemet: från ingen känd invasionspotential till mycket hög invasionspotential</p>

2.5 GIS och fältdata

För naturvärdesinventeringen användes mobiltelefon och läsplatta med applikationen Collector för ArcGIS i koordinatsystemet SWEREF 99 TM. Noggrannheten i geografisk positionering är mellan 5–25 meter. Efter datafångst i fält justerades gränserna vid behov med hjälp av kartor och ortofoton i ArcMap 10.7.

Inmätningen av särskilt skyddsvärda träd har utförts av kvalificerad mättekniker i koordinatsystemet SWEREF 99 16 30.

GIS-data finns upprättad i form av shapefiler och överlämnas i samband med rapporten.

6(20)

RAPPORT NATURVÄRDESINVENTERING LUCERNA
2021-08-24
RAPPORT
DETALJPLAN LUCERNA

2.6 Osäkerhet

Olika naturvårdsarter är synliga under olika delar av säsongen. Arter som inte varit möjliga att se vid inventeringstillfället och som inte finns inrapporterade sedan tidigare finns därför inte med i rapporten.

I artportalen finns bara de fynd som har rapporterats. Att en art inte förekommer i underlaget, betyder därför inte att den inte finns utan bara att den inte har rapporterats förekomma. Det kan förekomma okända fel i artidentifieringen eller i positioneringen .

Invasiva arter sprider sig mycket snabbt och lätt. Växtplatsen för invasiva arter kan därför tillkomma \bar{r} mellan inventeringstillfället och arbetsstarten.

3 Resultat

3.1 Inventeringsområdet och omgivande landskap

Inventeringsområdet ligger på halvön Lucerna i Östersjön, öster om Västerviks stadskärna. Jordlagret består främst av sandig morän men även av berg i dagen. Halva ön utgörs av industrifastigheter med asfalterade ytor och bebyggelser, medan andra halvan är naturmark med höga naturvärden med förekomst av både en äldre ekskog och öppna ytor med berg i dagen. Ekskogen är klassad som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen. Flera av träden är särskilt skyddsvärda träd i kulturmiljöer, och i flera av ekarna förekommer det läderbagge. Läderbagge är rödlistad och skyddad art och är en prioriterad art inom art- och habitatdirektivet, läderbagge har även ett framtaget åtgärdsprogram.

Naturvärdena i skogsområdet är kopplade till de gamla hålträden där det förekommer bland annat läderbagge, se figur 3. I skogsområdet förekommer det även andra värdeelement som fisklösa småvatten och blockighet, se figur 4. Småvatten och blockrik terräng i skogsmiljö, kan vara viktiga habitat för bland annat groddjur.

Inventeringsområdet är starkt kuperat där flera områden utgörs av stenblock och berg i dagen. Uppe på berget förekommer klippskrevor som har utpekats som potentiella habitat för apollofjäril enligt Andersson, 2009. Öns placering och förekomsten av berg i dagen gör att ön har ett särskilt gynnsamt lokalklimat som bidrar bland annat till en artrik flora och insektsfauna, figur 5.

Västerviks kommun har tagit fram en skötselplan för naturmarken på Lucerna, för att bevara och utveckla förutsättningarna för en tryggad population av de rödlistade arterna i området. Skötselplanen fokuserar i första hand på smålandsbjörnbär, läderbagge och apollofjäril. Skötseln består främst av att röja bort sly och ormbunkar för att öppna upp området och öka ljusinsläppet, samt att se till att floran och äldre grova träd bevaras. Vid tillfället för naturvärdesinventeringen fanns det inga spår av att skötselplanen för området efterföljs. Skogsområdet bedöms vara särskilt viktigt eftersom det förekommer områden runt skogen där skogsmarken har avverkats och stora naturvärden med stor sannolikhet har gått förlorade, se figur 6.

De södra delarna av inventeringsområdet består till stor del av verksamheter och saknar i dagsläget naturvärde, se figur 7.

Öster om Lucerna ligger Gränsö naturreservat och Natura 2000-område. På Gränsö förekommer det också värdefulla trädmiljöer, ekhagar och ekskogar. I vilka det förekommer av både läderbagge och ekoxe, samt med gott om värdefull flora och många andra rödlistade insekter. De två områdena Gränsö och Lucerna har historiskt varit delar av samma jordbrukslandskap med slättermark och ekhagar. Närheten till Gränsö och den värdefulla floran och faunan på Gränsö, bedöms vara avgörande för den artrika flora och faunan som finns på Lucerna. Eftersom många av arterna bedöms kunna ha genetiskt utbyte med varandra. Lucerna bedöms också kunna fungera som spridningskorridor mellan naturreservatet på Gränsö och fastlandet.

Ytterligare österut, förekommer det flera fågelskyddsområden i skärgården utanför Västervik. Det förekommer även gott om häckande fåglar på ön Lucerna, även om de inte

har registrerats häcka inom inventeringsområdet är det troligt att de förekommer även där.

Inga invasiva arter hittades i eller i direkt anslutning till inventeringsområdet. Dock förekommer det rikligt med den invasiva arten parkslide i anslutning till bron över till ön. Parkslide är en art som är extremt svårbekämpad och det är viktigt att arten inte sprider sig ytterligare.

Figur 3. Grova hålträd är viktiga biotoper för läderbagge. Men ekarna är även viktiga för andra rödlistade och fridlysta arter.

Figur 4. Småvatten och blockrik terräng skapar gynnsamma småbiotoper som stärker områdets naturvärde. Bland annat groddjur gynnas av den här mixen av småvatten och blockrik skogsmark. Men inga groddjur identifierades vid vare sig inmätningen av träd den 1 maj 2021 eller naturvärdesinventeringen den 10 juni 2021.

Figur 5. Berg i dagen med klippskrevor ger förutsättningar för ett gynnsamt klimat vilket ger en god förutsättning för en god artrdiversitet av både flora och insektsfauna. Och här förekommer det bland annat, kärleksört som är en viktig värdväxt för apollofjäril som ska finnas i området.

10(20)

RAPPORT NATURVÄRDESINVENTERING LUCERNA
2021-08-24
RAPPORT
DETALJPLAN LUCERNA

Figur 6. Området direkt öster om nyckelbiotopen har nyligen skövlats och stora naturvärden och viktiga biotoper för läderbaggen har antagits försvunnit. Det blir därför extra viktigt att bevara de värden som finns kvar i området.

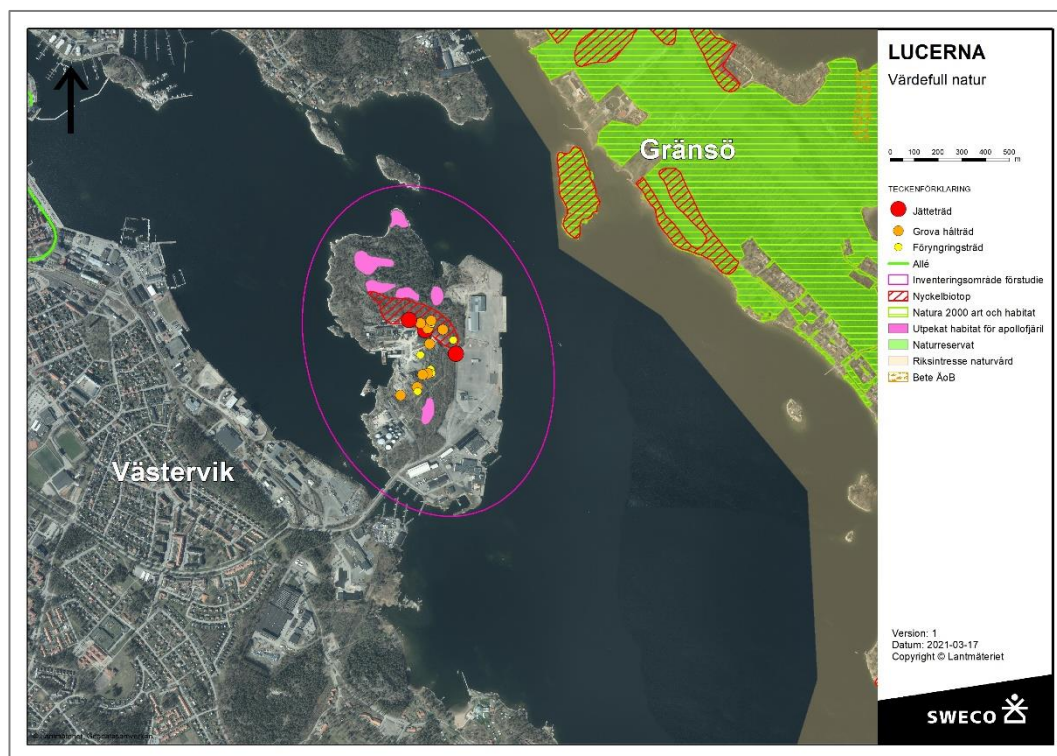

Figur 7. Vid de verksamheter som finns i området idag är det nästan ingen naturlig växtlighet kvar och området bedöms ha obetydligt naturvärde.

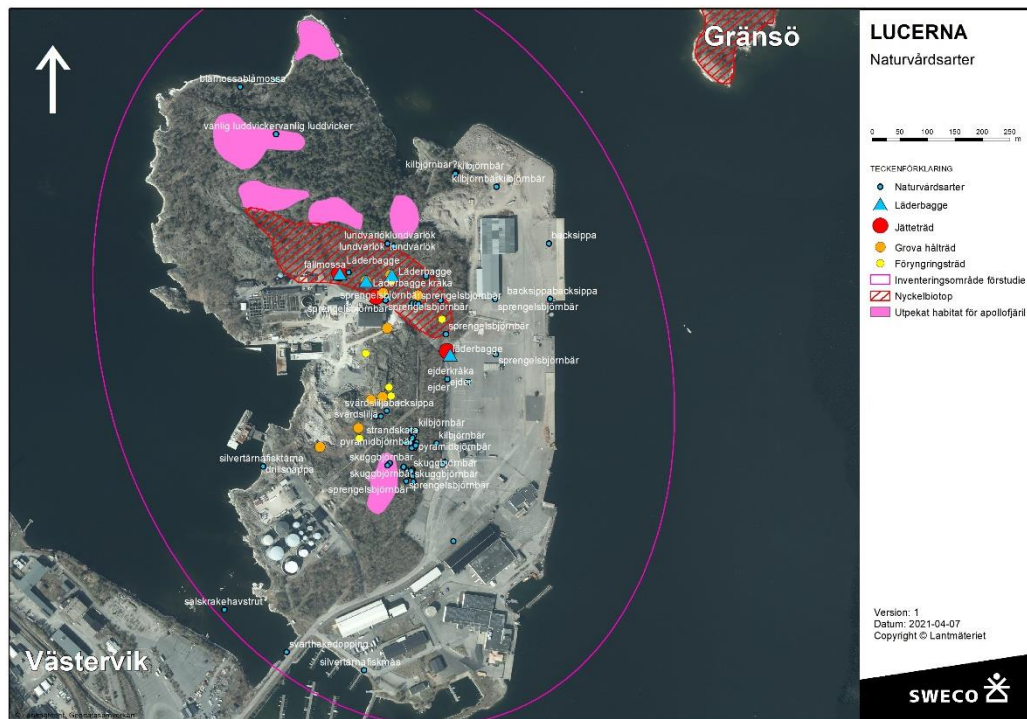
3.2 Resultat av förstudien

Norr om reningsverket finns det en lövskog som är klassad som nyckelbiotop i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering, se figur 8. Området har höga naturvärden och många av träden bedöms vara särskilt skyddsvärda träd i kulturmiljöer. Om man påverkar en nyckelbiotop eller särskilt skyddsvärda träd i kulturmiljöer måste åtgärden samrödas enligt 12 kap 6 §, miljöbalken.

I flera av de särskilt skyddsvärda träden förekommer läderbagge, se figur 8-9. Läderbagge fridlyst enligt 4 § artskyddsförordningen, upptagen som en prioriterad art i art- och habitatdirektivet, rödlistad som sårbar (VU) och det finns ett åtgärdsprogram framtaget för att bevara arten. Läderbagge är helt beroende av gamla ekar för sin överlevnad.

Figur 8. Karta över värdefulla och skyddade naturområden.

Figur 9. Karta över förekomsten av naturvårdsarter.

3.3 Resultat av fältstudien

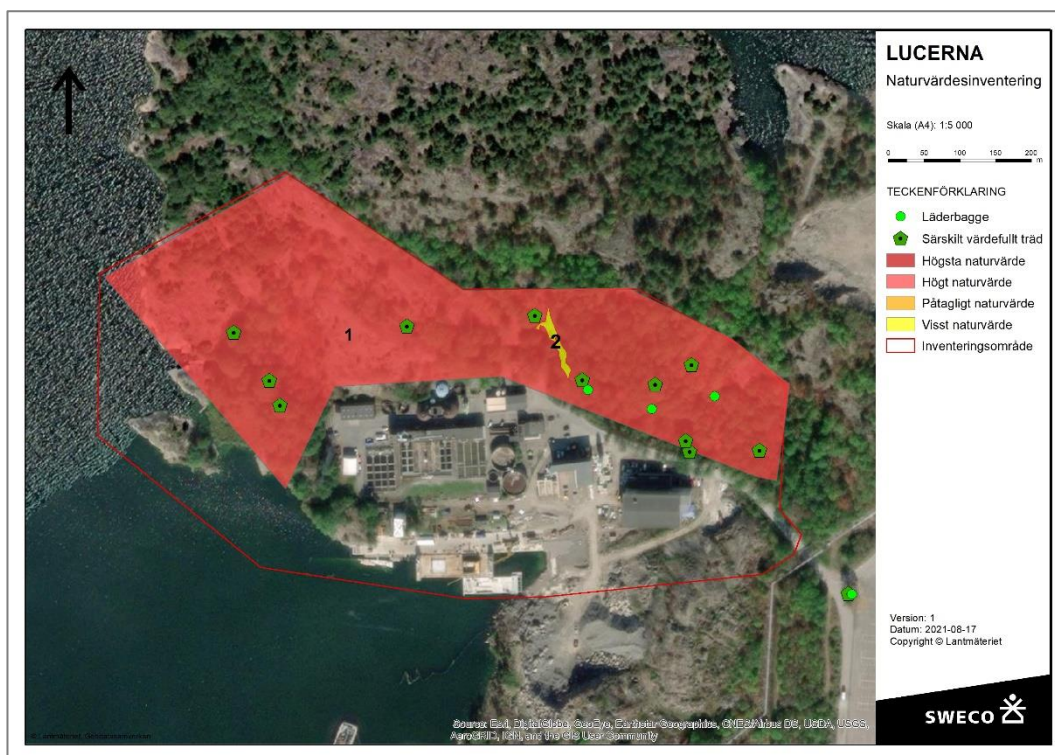
De norra delarna av inventeringsområdet bedöms hålla naturvärdesklass 2 – högt naturvärde, se figur 10. De låglänta delarna består av ett ek- och hasselbestånd med lundflora. Uppe på berget är det mest lägre vegetation, men även här är naturvärdet högt.

I de östra delarna av ekskogen förekommer flera grova hålträd med förekomst av bland annat läderbagge. I de västra delarna av naturvärdesobjektet förekommer det både jätteträd och hålträd. Men det saknas hålträd som även är jätteträd och bedöms därför inte ha samma betydelse för läderbagge i dagsläget. Men många av träden kan dock komma att utvecklas till att kunna hysa dessa arter i framtiden. Hela skogsområdet bedöms därför ha högt naturvärde.

Högst upp är det berg i dagen, och det förekommer kända lokaler för apollofjäril strax utanför inventeringsområdet. Den för apollofjäril viktiga arten kärleksört förekommer sparsamt inom inventeringsområdet och bidrar således till områdets naturvärde.

Det finns ett mindre område där marken är störd och det saknas värdefulla träd. Här bedöms naturvärdet som visst, på grund av att det finns gott om blommande buskar som är viktiga för bland annat pollinerande insekter, se figur 10.

Marken inom avloppsreningsverket och åt sydöst bedöms ha obetydligt naturvärde, då de saknar naturlig växtlighet, se figur 6, 7 och 10.

Figur 10. Karta över naturvärdesinventeringen.

3.3.1 Naturvärdesobjekt

Två naturvärdesobjekt har identifierats vid naturvärdesinventeringen. Skogen och bergen bedöms ha högt naturvärde. Den delen av skogen som är påverkad saknar äldre träd och det området bedöms endast ha visst naturvärde.

Detaljerad beskrivning av respektive naturvärdesobjekt finns i bilaga 1.

Tabell 4. Antal naturvärdesobjekt.

Naturvärde	Antal
Naturvärdesklass 1 Högsta naturvärde. Av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.	0
Naturvärdesklass 2 Högt naturvärde. Av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå	1
Naturvärdesklass 3 Påtagligt naturvärde. Av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.	0
Naturvärdesklass 4 Visst naturvärde. Av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras	1

3.3.2 Särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet

12 särskilt skyddsvärda träd har identifierats, och av dessa är fem bedömda som habitat för läderbagge, se figur 11 och bilaga 2. Eftersom läderbaggen är skyddad enligt 4 §, artskyddsförordningen är både läderbaggen och dess habitat skyddade.

För detaljerad beskrivning av respektive träd se bilaga 2.

Figur 11. Karta över särskilt skyddsvärda träd. Träd nummer 1, 3, 6, 7, och 8 har eller har goda chanser att vara habitat för läderbagge.

3.3.3 Rödlistade och fridlysta naturvårdsarter

Det förekommer gott om ovanliga arter på Lucerna. Dels är det de arter som finns kvar sedan den historiska markanvändningen som exempelvis läderbagge och apollofjäril. Sen har det även kommit in flera arter av björnbär tillsammans med timmer när området har fungerat som upplag. De arter som har inkommit under senare tid bedöms ha mindre påverkan på områdets naturvärde.

Läderbagge fridlyst enligt 4 § artskyddsförordningen, och finns upptagen som en prioriterad art i art- och habitatdirektivet, rödlistad som sårbar (VU) och det finns ett åtgärdsprogram framtaget för att bevara arten. Det betyder att både läderbaggen, dess larver och dess habitat är skyddat.

Apollofjäril förekommer strax norr om inventeringsområdet. Apollofjärilen är fridlyst enligt 4 § artskyddsförordningen, och rödlistad som nära hotad (NT). Det betyder att både arten, dess ägg och larver samt dess habitat är skyddade.

Kråka har identifierats häcka inom inventeringsområdet, den är rödlistad som nära hotad (NT) och skyddad enligt 4 §, artskyddsförordningen. Det bedöms också som troligt att det förekommer även andra häckande fåglar i inventeringsområdet. Alla fåglar är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen vilket betyder att man inte får störa djuren under häckning eller skada eller förstöra ägg, ungar eller bon.

16(20)

RAPPORT NATURVÄRDESINVENTERING LUCERNA
2021-08-24
RAPPORT
DETALJPLAN LUCERNA

Becksvart kamklobagge är rödlistad som sårbar (VU) är en art som är beroende av gamla döda träd i ädellövskogsmiljöer.

Sprengelsbjörnbär är rödlistad som nära hotad (NT) och förekommer på ett fåtal lokaler i Skåne. Den här fyndplatsen bedöms vara en rest från timmerimport och växtplatsen och ingår inte i den nationella rödlistebedömningen (Artdatabanken-Artfakta).

Artlista över registrerade naturvårdsarter förekommer i bilaga 3.

Figur 12. Karta över läderbagge och apollofjärilshabitat. .

3.3.4 Invasiva arter

Inga invasiva arter identifierades vid naturvärdesinventeringen inom eller i nära anslutning till inventeringsområdet.

4 Rekommendationer

Det viktigaste att bevara i området är läderbaggen och dess livsmiljö med gamla, grova, hålträd. Läderbaggen, dess larver och dess habitat omfattas av fridlysningen. Eftersom den är rödlistad som sårbar betyder det att artens bevarandestatus kan påverkas negativt om arten eller dess habitat påverkas negativt. För att få dispens från artskyddet krävs att det inte finns några andra lösningar och att man inte påverkar artens bevarandestatus. Projekteringen arbetar därför med att undvika negativ påverkan på de befintliga lokalerna av läderbagge. Om det inte går att undvika kommer projektet istället bli tvungna att utarbeta andra skydds- och kompensationsåtgärder för att artens bevarandestatus inte ska påverka negativt.

Viss skogsmiljö kommer dock antagligen att försvinna på grund av den begränsade ytan på ön, men att läderbaggens habitat bevaras. Det är även viktigt att man aktiverar den skötselplan som finns för området. Gamla, glesa ekmiljöer är extremt viktiga inte bara för läderbagge utan även för många andra arter som är på väg att försvinna i takt med att äldre ekmiljöer försvinner, antingen genom avverkning eller igenväxning. Att höja värdet på skogen kan därför vara en viktig del för att bevara den biologiska mångfalden.

Apollofjärilen har också ett starkt skydd och är rödlistad som nära hotad vilket betyder att artens bevarandestatus kan påverkas negativt. Men enligt det projektområde som finns i dagsläget kommer inte apollofjärilens habitat påverkas.

Kråka häckar i området, men det bedöms som troligt att det förekommer även andra häckande fåglar. Alla fågelarter är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen och för att undvika skada på ägg, ungar och bon, bör man undvika nedtagning av träd under fåglarnas häckningsperiod, 15 april- 15 juli.

Ekoxe hittades inte vid naturvärdesinventeringen, men det anses troligt att de förekommer i området. Ekoxen är skyddad enligt 6 §, artskyddsförordningen. Skyddsåtgärder som vidtas för att bevara läderbaggen kommer också att gynna ekoxen så väl som andra insekter som är beroende av äldre ekmiljöer som exempelvis den rödlistade becksvarv kamklobagge (VU).

Inga invasiva arter identifierades vid naturvärdesinventeringen inom eller i nära anslutning till inventeringsområdet. Dock förekommer det rikligt med parkslide vid bron över till ön. Parkslide är en extremt besvärlig invasiv art som är nästan helt omöjlig att bekämpa. Den kan orsaka stora materiella skador och minsta del av växten ger upphov till ett nytt bestånd. Det är därför extremt viktigt att man undviker att arten sprider sig till området.

5 Källor

5.1 GIS-underlag

Som underlag för bedömningarna av naturvärdesobjekten ligger uppgifter från tidigare inventeringar och observationer. Följande GIS-underlag har använts vid analysen:

- Andersson, H. 2009. *Inventering av läderbagge på Lucerna, Västervik, 2009*. Calluna AB.
- ArtPortalen. Ett uttag har gjorts av alla skyddsklassade, fridlysta, rödlistade, Natura 2000-arter samt Skogsstyrelsens signalarter. Arter som har rapporterats in till systemet i Artportalen och Analysportalen. Uttaget är gjort enligt gränsen för förstudieområdet. Rapporten redovisar endast de arter som har rapporterats förekomma under de senaste 20 åren, då äldre fynd bedöms ha försvunnit från platsen, om det inte återfinns vid fältinventeringen. Hämtad: 2021-03-18
- Artportalen. *Skyddsvärda träd och trädportalen*. Hämtad: 2021-03-19
- Jordbruksverket. *TUVA*. Visar värdefulla ängs- och betesmarker med natur- och kulturvärden. <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/site/webapp/tuvaut.html> Hämtad: 2021-03-11
- Naturvårdsverket. *Skyddad natur*. Områdesskydd har stämts av mot Naturvårdsverkets kartverktyg skyddad natur. <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> Hämtad: 2021-03-11
- Skogsstyrelsen. *Skogens pärlor*. En kontroll av värdefulla skogar genom Skogsstyrelsens karttjänst skogens pärlor. <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/> Hämtad: 2021-03-11
- Trafikverket. Lastkajen. Alléer, artrika vägkanter och solitärträd. Hämtad: 2021-03-12

5.2 Litteratur

- Andersson, H. 2009. *Inventering av läderbagge på Lucerna, Västervik, 2009*. Calluna AB.
- ArtDatabankens. *Artfakta- naturvård*. Artfakta och arternas ekologiska behov kommer från ArtDatabankens webbsida. <https://artfakta.se/naturvard> Hämtad: 2021-03-11
- ArtDatabanken. 2019. *Värdväxtens betydelse för andra organismer - med fokus på vedartade värdväxter*. SLU och ArtDatabanken. Rapport 22. 2019.

- Jordbruksverket. 2005. Ängs- och betesinventeringen- inventeringsmetod. Rapport 2005:2.
- Trafikverket. 2012. *Arbetsmetod för inventering och identifiering av artrika vägkanter*. Rapport 2012:149.
- Naturvårdsverket. 2012. *Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd, mål och åtgärder 2012–2016*. -. Rapport: 6496. 2012
- Naturvårdsverkets webbsida. *Invasiva främmande arter – fakta och information per art*. <https://naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Vaxter-och-djur/Frammande-arter/Invasiva-frammande-arter/> Hämtad: 2021-03-11
- Svensk Standard SS 199000:2014. *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning*. 2014
- Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014. *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000*. 2014

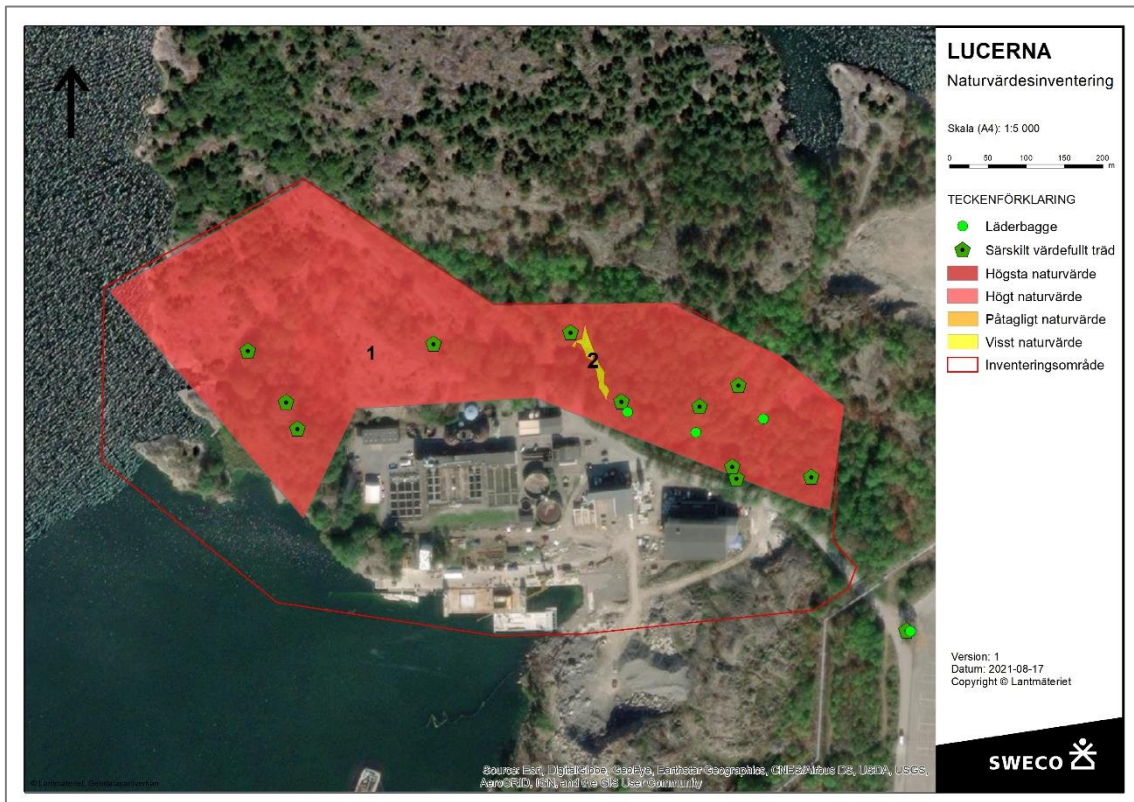
20(20)

RAPPORT NATURVÄRDESINVENTERING LUCERNA
2021-08-24
RAPPORT
DETALJPLAN LUCERNA

BILAGA 1 OBJEKTSKATALOG

2021-08-24

Naturvärdesobjekt

Figur 1. Karta över naturvärden och naturvärdesobjekt.

Naturvärdesobjekt 1	Naturvärdesklass 2	Högt naturvärde
<p>Beskrivning</p> <p>Luckig ekskog med inslag av hassel och lundväxter. I skogen förekommer det flera grova hålträäd, där den rödlistade och fridlysta arten läderbagge förekommer. I de låglänta delarna av ekskogen består fältskiktet till stor del av liljekonvalj, lundgröe, lundslok och tandrot. Trädskiktet är olikåldrigt, luckigt och med äldre hålträäd. Det förekommer flera värdestrukturer som är viktiga för naturmiljön som blockighet, småvatten samt tämligen rikligt med både liggande och stående död ved.</p> <p>Marken blir torrare och näringsfattigare upp mot berget och här förekommer små men gamla så kallade krattekar och i fältskiktet förekommer bland annat getrams, gråfibbla, kärleksört, tjärblomster, svartbräken och äkta johannesört.</p> <p>Högst upp är det berg i dagen, och det förekommer kända lokaler för apollofjäril strax utanför inventeringsområdet. Kärleksört som är en viktig värdväxt för apollofjäril förekommer dock även sparsamt inom inventeringsområdet.</p> <p>Åt väster förekommer det grova ekar men det saknas äldre hålträäd. Den västra delen av objektet bedöms därför vara av mindre betydelse för läderbagge i dagsläget. Ett flertal av träden kan dock komma att fungera som ersättningsträd i framtiden och är således viktiga för den framtida fortlevnaden av läderbagge i området. Vid strandkanten förekommer klippor och här växer bland annat klibbal.</p> <p>Delar av objektet är nyckelbiotop.</p>		
<p>Motivering</p> <p>En samlad bedömning av biotop- och artvärde motiverar att objektet bedöms hålla högt naturvärde.</p>	<p>Artvärde</p> <p>Genom förekomst av den skyddade och rödlistade arten läderbagge samt stort antal av liljekonvalj och tandrot bedöms objektet hålla påtagligt artvärde.</p>	<p>Biotopvärde</p> <p>Genom förekomst av äldre hålträäd, luckigt trädskikt, berg i dagen, småvatten, blockighet och död ved bedöms objektet hålla påtagligt biotopvärde.</p>
<p>Tidigare naturvärdsarter</p> <p>Läderbagge, ekticka, kråka, spregelsbjörnbär, becksvart kamklobagge</p>	<p>Nya naturvärdsarter</p> <p>Liljekonvalj, gökblomster, äkta johannesört, blåsuga, tandrot,</p>	<p>Inventerare och datum</p> <p>Anneli Nilsson och Nike Händel</p> <p>2021-06-10</p>
<p>Naturtyp</p> <p>Skog och träd/berg och sten</p>	<p>Biotop</p> <p>Lövskog/ekskog/ berg i dagen</p>	<p>Storlek</p> <p>Ca 53 000 m²</p>

Naturvärdesobjekt 2	Naturvärdesklass 4	Visst naturvärde
<p>Beskrivning</p> <p>Objektet utgörs av glänta med björnbärssnår. Vegetationen är starkt påverkad, och det ser ut att ha varit ett upplag. Värdefulla träd saknas, men blommande buska av bland annat fläder förekommer.</p>		
<p>Motivering</p> <p>En samlad bedömning av biotop- och artvärde motiverar att objektet bedöms hålla visst naturvärde.</p>	<p>Artvärde</p> <p>Genom obetydlig förekomst av naturvårdsarter bedöms objektet hålla obetydligt artvärde.</p>	<p>Biotopvärde</p> <p>Genom förekomst av blommande buskar, bedöms objektet hålla visst biotopvärde.</p>
<p>Tidigare naturvårdsarter</p> <p>-</p>	<p>Nya naturvårdsarter</p> <p>-</p>	<p>Inventerare och datum</p> <p>Anneli Nilsson och Nike Händel 2021-06-10</p>
<p>Naturtyp</p> <p>Igenväxningsmark</p>	<p>Biotop</p> <p>Igenväxningsmark</p>	<p>Storlek</p> <p>Ca 260 m²</p>

4 (4)

BILAGA 1 OBJEKTSKATALOG
2021-08-

BILAGA 2 SÄRSKILT SKYDDSVÄRDA TRÄD

2021-08-26

Särskilt skyddsvärda träd

Träd nummer 4 och 10 som mättes vid inmätningen av träd den 11 maj 2021, har vid närmare granskning bedömts som för små för att vara särskilt skyddsvärda träd och har därför tagits bort. Dock bidrar de fortfarande till områdets naturvärde.

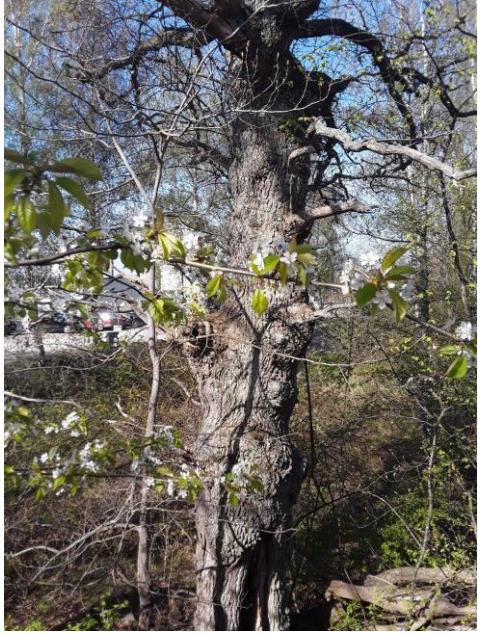

Figur 1. Karta över särskilt skyddsvärda träd. Träd nummer 1, 3, 6, 7, och 8 är eller har goda chanser att vara habitat för läderbagge.

Tabell 1. Lista över skyddsvärda träd. Bedömningen angående trädets förutsättningar att hysa läderbagge kommer från Inventering av läderbagge och apollofjäril på Lucerna, Västervik, 2009 (Andersson 2009). Inom parentes står artens rödlistekategori samt skydd enligt artskyddsförordningens paragraf.

Träd	Naturvärden	Storlek	Bild
Träd nummer 1 Ek	Jätteträd Över 200 år Grovt hålträd Förekomst av läderbagge (VU, 4 §) Växtplatsen utanför inventeringsområdet.	Diameter 175 cm	
Träd nummer 2 Ek	Grovt hålträd Inte optimala förutsättningar för läderbagge Övriga artförekomster: becksvalt, kamklobagge (VU), brun guldbagge	Diameter 95 cm	

2 (7)

BILAGA 2 SÄRSKILT SKYDDSVÄRDA
TRÄD
2021-

Träd	Naturvärden	Storlek	Bild
<p>Träd nummer 3 Ek</p>	<p>Jätteträd Över 200 år Grovt hålträäd Goda chanser att hysa läderbagge</p>	<p>Diameter 120 cm</p>	
<p>Träd nummer 5 Ek</p>	<p>Grovt hålträäd Obetydliga chanser att hysa läderbagge i dagsläget</p>	<p>Diameter 60 cm</p>	

Träd	Naturvärden	Storlek	Bild
<p>Träd nummer 6 Ek</p>	<p>Grovt hålträd Förekomst av läderbagge (VU, 4 §)</p>	<p>Diameter 90 cm</p>	
<p>Träd nummer 7 Ek</p>	<p>Jätteträd Över 200 år Grovt hålträd Förekomst av läderbagge (VU, 4 §) Övriga artförekomster: brun guldbagge, röträklökrypare.</p>	<p>Diameter 115 cm</p>	

Träd	Naturvärden	Storlek	Bild
<p>Träd nummer 8 Ek</p>	<p>Jätteträd Över 200 år Grovt hålträd Förekomst av läderbagge (VU, 4 §)</p>	<p>Diameter 135 cm</p>	
<p>Träd nummer 9 Ek</p>	<p>Grovt hålträd Obetydliga chanser att hysa läderbagge i dagsläget</p>	<p>Diameter 45 cm</p>	

Träd	Naturvärden	Storlek	Bild
Träd nummer 11 Lönna	Grovt hålträd Obetydliga chanser att hysa läderbagge i dagsläget	Diameter 50 cm	
Träd nummer 12 Ek	Jätteträd Ej hålträd Obetydliga chanser att hysa läderbagge i dagsläget	Diameter 110 cm	

6 (7)

BILAGA 2 SÄRSKILT SKYDDSVÄRDA
TRÄD
2021-

Träd	Naturvärden	Storlek	Bild
<p>Träd nummer 13</p> <p>Ek</p>	<p>Jätteträd</p> <p>Ej hålträd</p> <p>Obetydliga chanser att hysa läderbagge i dagsläget</p>	<p>Diameter 100 cm</p>	

BILAGA 3 ARTLISTA

2021-08-24

Naturvårdsarter

Tabell 1. Följande naturvårdsarter förekommer inom inventeringsområdet.

Svenskt namn	Rödlistekategori	Fridlyst (§)	Datum	Källa
Kråka	NT	4	2021-01-06	Artportalen
Läderbagge	VU	4	2020-01-26	Artportalen
Becksvart kamklobagge	VU		2009-09-18	Calluna
Sprengels-björnbär	NT		2019-07-13	Artportalen
Blåsuga			2021-06-10	Naturvärdesinventeringen
Gökblomster			2021-06-10	Naturvärdesinventeringen
Liljekonvalj			2021-06-10	Naturvärdesinventeringen
Tandrot			2021-06-10	Naturvärdesinventeringen
Äkta johannesört			2021-06-10	Naturvärdesinventeringen
Ekticka	NT		2020-01-26	Artportalen

Tabell 2. Följande naturvårdsarter förekommer på ön men har inte bekräftats förekomma inom inventeringsområdet.

Svenskt namn	Rödlistekategori	Fridlyst (§)	Datum	Källa
alfågel	NT	4	2018-03-27	Artportalen
bergand	EN	4	2018-03-27	Artportalen
björktrast	NT	4	2009-12-30	Artportalen
brunand	EN	4	2016-02-06	Artportalen
drillsnäppa	NT	4	2020-08-05	Artportalen
duvhök	NT	4	2012-10-27	Artportalen
ejder	EN	4	2018-03-30	Artportalen
fiskmås	NT	4	2019-06-28	Artportalen

fisktärna		4	2020-08-05	Artportalen
gravand	NT	4	2009-04-01	Artportalen
gråtrut	VU°	4	2021-02-26	Artportalen
grönfink	EN	4	2015-04-28	Artportalen
havstrut	VU°	4	2021-02-26	Artportalen
havsörn	NT	4	2020-12-25	Artportalen
hussvala	VU	4	2017-07-12	Artportalen
nattskärna		4	2015-09-26	Artportalen
rosenfink	NT	4	2007-06-17	Artportalen
rödvingetrast	NT	4	2009-12-30	Artportalen
salskrake		4	2021-02-26	Artportalen
silvertärna		4	2020-08-05	Artportalen
skratmås	NT	4	2021-02-26	Artportalen
smådopping	NT°	4	2021-01-06	Artportalen
stare	VU	4	2017-03-16	Artportalen
strandskata	NT°	4	2019-07-13	Artportalen
svart rödstjärt	NT	4	2012-05-25	Artportalen
svarthakedopping		4	2020-04-25	Artportalen
sävparv	NT	4	2005-02-21	Artportalen
tofsvipa	VU	4	2008-11-08	Artportalen
tornseglare	EN	4	2009-05-16	Artportalen
törnskata		4	2017-09-16	Artportalen
vinterhämping	VU	4	2019-11-03	Artportalen
vitkindad gås		4	2015-07-01	Artportalen
Insekt utan svenskt namn <i>Sibinia signata</i>	NT		2020-07-22	Artportalen
backsippa	VU	8	2019-05-12	Artportalen
flockarun	NT		2008-12-31	Artportalen
kilbjörnbär	EN		2019-07-13	Artportalen

2 (3)

BILAGA 3 ARTLISTA
2021-08-

pyramidbjörnbär	EN		2020-09-07	Artportalen
skuggbjörnbär	EN		2019-07-13	Artportalen
smålandsbjörnbär	CR		2019-07-13	Artportalen
blåmossa			2020-05-18	Artportalen